

Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur.

430. Meddelelse. Oktober 1948.

B. Vejledninger.

Almindelig Kvik.

(*Agropyrum repens*).

Almindelig Kvik hører til Jordbrugets mest besværlige og tabbringende Ukrudtsplanter. Det er en vedvarende Ukrudtsplante, der formerer sig ved Frø og ved vidtforbredte, underjordiske Stængeludløbere (Sene-græs, Kvikker, Kvikrod).

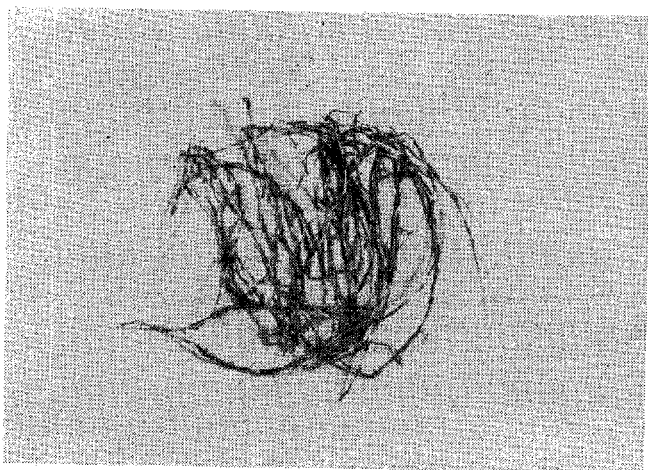
Særlig ondartet optræder den paa Sandjorder og paa lave, humusrige Arealer, men den forekommer iøvrigt generende paa alle andre Jorder lige til de stive Lerjorder; paa sidstnævnte dog især paa lave, vandlidende Partier af Marken. Store Forekomster af Kvik er altid Tegn paa forsømt Jord.

Formeringen ved underjordiske Udløbere spiller langt den største Rolle, men Frøformeringen er ikke uden Betydning. Frøene udvikles i Aks, der minder en Del om Rajgræssernes, fra hvilke de dog kendes paa, at Smaaaksene vender Fladen til Straaet, medens de hos Rajgræsserne vender Kanten til Straaet. Frøene ligner Rajgræssernes og forekommer ofte indblandet i Kulturgræssernes Frø, særlig i Alm. Rajgræs og Ager-Hejre. I Kornmarkerne er Kvik i Regelen ikke modent samtidig med Kornet, men Frøene eftermodner godt og forekommer derfor ofte i urent Sædekorn. Straaene er af meget varierende Højde. Hvor der er god Plads, sætter den Straa af ringe Højde, medens den i tætte Straaafgrøder gror igennem, saaledes at Aksene naar 10–20 cm over Afrøderne.

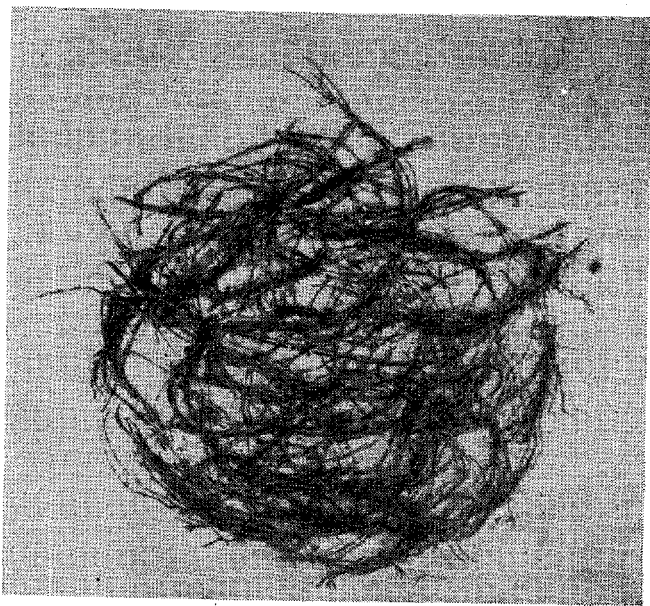
Udløberne formerer sig med rivende Hast. Ifølge Undersøgelser ved Statens Ukrudtsforsøg kan 10 cm lange Udløbere i Løbet af 4 Maanedre forøge deres Længde ca. 500 Gange. Hovedmængden af Udløberne findes i det øverste 10–12 cm tykke Jordlag, hvor de gennemvæver Jorden paa Kryds og tværs.

Kvik forekommer ogsaa paa udyrket Jord, hvorfra den ved Hjælp af Udløbere vandrer ind paa dyrkede Arealer. En Del af Frøene bliver siddende i Aksene og spredes i Løbet af Vinteren ved Vindens Hjælp. Frøene er spirevillige straks efter Modningen, og de er i Stand til at spire frem fra ret stor Dybde. Ifølge Undersøgelser ved Statens Ukrudtsforsøg spirede nyhøstede Frø i Jord om Efteraaret med 53, 71, 25 og 4 pCt. fra henholdsvis 0, 2, 4 og 6 cm's Dybde. Frøene bevarer Spireevnen igennem flere Aar.

Kvik er Værtplante for Sortrust og er saaledes med til at udbrede denne farlige Sygdom. Udløberne er næringsrige og har undertiden været anvendt til Kreaturfoder og i tørret og malet Tilstand til Indblanding i Mel.

Kvikudløbere frembragt i Løbet af ca. 4 Maaneder med eet Frø
som Udgangspunkt.

Kvikudløbere frembragt i Løbet af ca. 4 Maaneder med een
10 cm lang Udløber som Udgangspunkt.

Almindelig Kvik.

En Del andre Græsarter, der ligesom Kvik har krybende, underjordiske Udløbere, kan undertiden optræde som besværligt Ukrudt. Dette gælder Krybende Hestegræs, Krybende Hvene og Eng-Rapgræs. Bekæmpelsen af disse foretages paa samme Maade som af Kvik.

Bekæmpelse.

Paa vandlidende Arealer er Kvik yderst vanskelig at bekæmpe. Kvikbekæmpelse paa vandsyg Jord bør derfor altid indledes med Afvanding. Om Efteraaret kan der bekæmpes store Mængder Kvik ved hensigtsmæssig Jordbearbejdning i Stubmarkerne. Da Udløberne som nævnt findes overligt i Jorden, er det ved Jordbehandlingen muligt at løsgøre

dem og føre dem frem til Overfladen. Løsskæringen kan foretages paa forskellige Maader, bedst er utvivlsomt en omhyggelig udført Skrælpøjning i 10—12 cm's Dybde, men den kan ogsaa foretages ved Hjælp af Traktorredskaber som stivtandede Stubkultivatorer og flerfurede Tallerkenplove. Efter Løsskæringen bringes Udløberne op paa Jordoverfladen ved gentagne Harvninger med Kultivator, »Marsk Stig«, »Tip Top« el. lign. Harver, hvorefter Udløberne rystes rene for Jord med lettere Harver. Hvor der forekommer store Mængder, rives Udløberne sammen med Hesterive og køres bort og uskadeliggøres, — nye trækkes frem med Kultivator o. s. v. I mindre urene Marker vil det være tilstrækkeligt at lade Udløberne ligge fremme paa Jordoverfladen til Udtørring i nogen Tid, hvorefter de kan pløjes ned i Jorden ved Dybpløjning. Ploven bør under denne være forsynet med en god Forplov, saaledes at Udløberne under Pløjningen bliver bragt helt ned i Furebunden.

Om Foraaret: Ved Jordbehandling bekæmpes Kvik fortrinsvis om Efteraaret, men i mange Tilfælde kan der under Jordens Foraarsbehandling ogsaa ødelægges en stor Mængde. Særlig gælder dette forud for Kartofler, der bedst taaler den Udtørring, som en ret kraftig Jordbehandling ofte medfører.

I Vækstperioden: I rækkesaaede Afgrøder som Rodfrugter, Kartofler og forskellige Frøafgrøder er det meget vigtigt, at Renholdelsen paabegyndes rettidigt, d. v. s. inden der endnu er kommet ret mange Spirer af Kvik til Syne. Jo hyppigere Rensningen gennemføres Sommeren igennem, desto lettere gaar Arbejdet, og desto større Virkning opnaas der.

Tætte kraftige Afgrøder er en stor Hjælp imod Kvik; alle Foranstaltninger, der fremmer Kulturplanternes Frodighed, er saaledes medvirkende til at hæmme dens Udvikling. Hurtigt voksende og stærkt skyggende Afgrøder som Gul Sennep og Hamp kan ikke alene forhindre Kvik i at brede sig, men ogsaa nedsætte Mængden direkte.

I Havebruget bekæmpes Kvik bedst ved Gravning med Gravegreb og Rivning, under hvilke alle synlige Kvikudløbere rystes fra og fjernes. Gravningen kan foretages saavel om Efteraaret som om Foraaret forud for Dyrkning af rensede Afgrøder (Kartofler, Kaal m. fl.).

Der bør aldrig plantes Frugttræer, Frugtbuske, Stauder, Jordbær o. lign. fleraarige Kulturer, før Jorden er helt rensat for Kvik, idet disse erfaringsmæssigt ellers er meget vanskelige at holde rene.

Et nyt Middel mod Græsukrudt, der indeholder Forbindelsen Iso-propylphenylkarbammat, kan forhindre Kvikudløbere og Kvikfrø i at spire, naar disse behandles direkte. Desværre er Midlet ikke tilstrækkeligt virksomt overfor Kvik, der allerede er spiret frem. Virkningen overfor Udløbere er afhængig af, at disse bringes frem til Jordoverfladen, inden Behandlingen finder Sted. Midlet er saaledes ikke fordelagtigt at anvende i Praksis, idet Udløberne efter at være trukket frem paa Overfladen kan bekæmpes paa billigere Maade. Der arbejdes imidlertid fortsat med dette o. a. Midler med det Formaal at finde frem til lettere Metoder til Bekæmpelse af Kvik.

Oplysninger om Ukrudt og Ukrudtsbekæmpelse faas gratis ved Henvendelse til Statens Ukrudtsforsøg, Kgs. Lyngby. Tlf. Lyngby 2510.

Trykt i 19.000 Eksemplarer.